

شرائط اشتراك :
سنه لکى ۳۰ ، آلتى آيلى
۲۰ غروشد

مالك اجنبیه ایچون :
سنه لکى ۱۰ ، آلتى آيلى ۶ فراقدر . اعلانات
ایچون اداره مأمورى محمدذهنى بکه مراجهت ایدیلیر .

۲۷ تشرین اول افرنجی ۱۹۱۰

۱۴ تشرین اول ۱۳۲۶

صاحب امتیازی :
شہندر زاده قلبلی
امجد ملیسی

اداره و تحریر محلی :
جفال اوغلی جاده سنده دائره مخصوصه در .
مخابرات صاحب امتیاز ایله جریان ایتمه لی در .

نسخه سی هر پرده ۲۰ پاره در .

۲۳ شوال ۱۳۲۸

ادبیات تصوفانه

غوث اعظم جیلی نک

قصیدہ عینیہ

جناب غوث ، وحدت وجودی اثبات ایندکن
صوکر نظر جمع ایله تفصیلاته دخی وحدتی اشارت
ایده رک :

فائم من شیء سوی الله فی الوری ،
وما من مسموع وما من سامع .

بووریورکه «ساحه وجوده حقدن باشقه برشی
یوقدر ، یعنی هرشی ، ذات احدیتده مستهک شئون
الشیءدن عبارتدر ، اوندن باشقه ایشیدیلان وایشیدن
یوقدر . «دیکدر . سلطان المارفین ، بوییتی تعقیب
ایدن ایاتله «فایما تولوا فثم وجه الله» اسرارنی تفصیل
بووریور .

هوالنور والظلمات ، والماء ، والهوا ،
هوالمصر الثاری وهو الطابع .

«نور ، وظلمات ، صوهو ، عنصر ناری ومجموعه
طبیعت اودر !

هوالحکم والتأثیر ، والامر والقضا ،
هوالمز والسلطان وانتواضع .

«حکم وتأثیر ، امر وقضا ، عزیز وسلطان ، ومتواضع
اودر !

هو اللفظ والمعنی وصورة کلام ،
یحول من المقول أوهو واقع .

«لفظ ومعنی اودر ، ومعقولدن نشئتباب ظهور اولمش
واولاجق اودر .

هو موجود الاشیاء وعین وجودها ،
وعین ذوات الكل ، وهو المانع .

«اشیائی ایجاد ایند اودر ، اشیائک عینیده اودر .
هرشیک ذاتی اوبولوندیغی کی اوتارک هر برنی یکدیگرندن
تمیز برحالتده بولوندرانده اودر !

بذت بخوم الخلق انوار شمس ،
فلم یس - حکم النجم ، والشمس طالع :

«اونک کونشی نوری ، خلق نامنی آلان یسیدزلردن
طلعت نما اولوز ، لکن کونش دائماً طوغشمش واصل
افول ایتمزکن نجومک حکمی ابدأ باقی قالمز !

زهی جامعیت وکالت! جناب غوث اعظمک بالکثر
شو بیتی بوتون اسرار توحید و تصوفی احتوا ایدیور .
بوییت ، کلمه توحیدک جمع ایتدیکی حقایقک تفسیردر .
بو حقیقتی برکده ده ایضاحله دیورلرکه :

قطعت الوری من ذات نفسك قطعة ،
ولم یک موصولاً ولا فعل قاطع !

«کأن نفس نسیکدن بریارچه افراز ایتدکده «وری»
حاصل اولدی . لکن بو ، نسیندن برصورت قطعیده
آیردر . ونده قطعی موصول وملتصقدر !

بالکثر استدالات عقلیه وصنایع منطقیه ایله
استدرا کی ممکن اولمایان حقیقت الحقیقه بوییتک مفهومی در .
پواویله بر «جمع اضداد» سربردکه حقیقتیه منمهم
اولماسی ایچون «وصل وفراق»ی توالیدن قورتاروب

عین آنده موجود کورمک ومعافییه هرایکی تجلیتک
فرقتی غائب ایتمه کم لازمدر . بودرجه مشاهده ومعرفت ،
غایبه کالات معنویه در . بونک مادون و مافوقنده یکجوق
کامل بولونور . لکن بو حالتده ذوقیاب اکل ذوات
هر وقت آزدر .

شیخ مهردین مروتی

حکیمات

امام غزالی نک بر اثر مشهوری

کتاب مضمون به

علی غیره

فان قبل هذا اشکال قوی فاجوابه ؟ فیقال جوابه
انهم اخطوا حيث ظنوا ان التميز لا يحصل الا بالمكان
بل يحصل التميز بثلاثة امور: احدها بالمكان كجسمين
في مكانين. والثاني بالزمان كسوادين في جوهر واحد
في زمانين. والثالث بالحد والحقیقه کالاعراض
المختلفة في محل واحد مثل اللون والطعم
والبرودة والرطوبة في جسم واحد فان المحل لها واحد
والزمان واحد ولكن هذه معان مختلفة الذوات مجبو
دها وحقیقتها .

«دینلیرسه که بونده ، قوتلی مشکلات وار ،
جواب نهدر ؟ جوابی شوکه اوتار [یعنی روحک
لامکان بولوندیغنه معارض قالاتار] تمیزک بالکثر مکان
ایله حاصل اولاجنی ظن ایتدکری ایچون خطاییتدیار .
حالبوکه تمیز اوچ شایه حاصل اولور .

اولا : مکان ایله : ایکی مکانه ایکی جسم کی .
ثانیاً : زمان ایله : بر جوهرده ، ایکی یعنی مختلف
زمانلرده ایکی دورلو قارالغک وجودی کی .

ثالثاً : حد و حقیقت ایله : رنگ ، لذة ، صوؤقاق
یا شلق کی مختلف اعراضک بر محله و جسم واحده
وقوعی کی . زیرا بو اعراض ایچون مکان و زمان بردر .
شوقدرکه بونار حدود و حقایقیله مختلف الذوات
اولان معناردر .

فتمیز اللون عن الطعم بذات لا يمكن ولا زمان وتمیز العلم
عن الإرادة والقدرة بذاته وان كان الجميع لشيئ واحد
فاذا كما تصور اعراض مختلفة الحقائق بذاتها في محل
واحد فلان يتصور اشياء مختلفة الحقائق بذاتها في غير
مكان اولی .

«رنگک لذندن فرقی» «ذاتی» ایله اولوب مکان
و زمان قید و اعتباریه دکادر ، ناصل که علمک اراده
وقدرندن تمیزی ذاتیه در . مادام که بو اوصافک شیء
واحد ایچون اطلاق مشروعدر ، ذاتیه حقایق مختلفیه
مالک اعراضک بر محله تصوری کی ، ذاتیه مختلف
حقایقه مالک اولان اشیاک دخی مکانه احتیاج کورولمندن
تصوری اولوبتددر .

جناب اسام بوراده متفکرات آدمیه نک الکیقزلردن
برنی ساحه تحقیقه وضع ایدیور . فی الواقع بوراده
مبحث بوتون بوتونه افکار مجرده مشدائر قالیور .

جناب امام ، لامکان اولاق خصوصنده کی مشابیهت ک
مانع تمیز اولمادیغنی یعنی لامکان اولمادندن ناشی روحک
«عین الله» دن عبارت بولونمادیغنی یسیدریور ومقصودلری
شو اولوبورکه :

جناب حق وروح ک هر ایکسیده لامکان ایسهده
بوندن طولانی یکدیگرندن تمیز ایدیلمهملری لازم کلز
رنگک لذندن فرقی مکان و زمان ایله اولمایوبده ماهیت
و ذاتیلری اعتباریه اولدیغنی کی حق ایله روحک
تمیزلری دخی ذاتیلری اعتباریه در ،

بو مبحث او قدر علوی ولطفدرکه تماماً اکلا .
شیلماسی «کلمه توحیدک» حساً وذوقاً عرفانیله ممکن
اولور . جناب امام اثبات عینیت ایله برابر تمیزده
اثبات ایدیورکه بونده کی سر غریب ، بوتون عالمدن ،
بوتون آدمندن ، وجود مطلقدن عبارتدر .

فان قولنا : الانسان حي ، قادر ، عالم ، سمیع ،
بصیر ، متکلم والله تعالی كذلك ليس فيه تشبيه ، لانه
ليس اخص اوصاف الله تعالی .

«انسان دیریدر ، قادردر ، بیلیر ، ایشیدیر ،
کورر وسویلر و جناب حقده بویهدر . دیدیکمزوقت ،
شوقولمزد تشبیه یوقدر ، زیرا بونار اوصاف الله خاص
دکدرلر .

وکذلك البرائة عن المكان والجهة ليس اخص اوصاف
الله تعالی .

«مکان وجهندن بری اولمقد جناب حقه خاص
اوصافدن دکدرلر .

بل اخص اوصافه انه قیوم ای هو قائم بذاته وكل
ماسواه قائم به لاذاته وانه موجود بذاته لا بغيره وكل
ماسواه موجود به لاذاته بل ليس للاشياء من ذواتها
الاعلم وانما الوجود من غيرها عن سبيل العارية
والوجود لله تعالی ذاتی و ليس بمستعار فهذه الحقيقة
اعنی القیومیة لیست الا لله تعالی .

«ذات باری به مختص اولان صفت قیومیتدر .

یعنی جناب حق کندی ذاتیه قائم اولوب اونک ماسوایی
کندی ذاتیه دکل ، اونکله یعنی جناب حقله قائمدر .
و جناب حق غیریه دکل ، کندی ذاتیه [یعنی بلاسبب]

موجود اولوب اونک ماسوایی ایسه کندی ذاتیه
موجود دکدر ، حقله موجودر . اشیا ، ذاتیت
مخصوصهملری اعتباریه مدومدر ، یعنی ذاة الاهدن
باشقه ذوات ، ذوات اشیا عدمدن عبارتدر . چونکه
اشیایه وجود ، عاریت طریقله کندیسنک غیرندن کلیر .
وجود ایسه . ذاتی و غیر مستعار اولارق ، جناب
حقه مخصوصدر . قیومیت صفتندن عبارت اولان
بو حقیقت ، انجق جناب حقه مخصوصدر .

جناب اما شوسوزلریله یک مهم مباحثی تلخیص
ایدیور . اولاً «عدم» کلمه ک مؤدای حکمی و حقیقی
میدانه قویور . عدم ، حقه مضاف اولمایان وجودیت ،
یعنی بر فکر تمتع و متناقض دیمک اولوبور ! اگر
اشیائی حقدن غیری فرض ایدرسک . بو اشیا عدمدن
عبارت قالیور . چونکه اولمزدکی وجود ، حقدن
مستعادر . بو وجودی اشیا دن آلیرسق ، نه قالیورده

هیچ! عدم! شو حاله عدم، بر شکل موجودیت، بر مایه، بر حقیقت اولایوب بلکه اساسی اولایان و حقیقتده غیر ممکن اولان بر «فکر» ی ممکن فرض ایتمکدن عبارت بر وهم اولویور.

ایشته بوقطعهده صورت وسیرت، شریعت و حقیقت برله شیور، و «جناب حق بوعالمی یوقدن خاق ایتدی» دیمکه «بو کائنات» شئون الهیهدن عبارتدر. «دیمک آرمسنده هیچ بر فرق قالیور»

برنجی جله ایله: اشیاک بذاته موجود اولمادینی وایکنجی جله ایله: اشیاکدهکی موجودیتک حقندن عبارت اولدینی درمیان ایدلش اولویور که هر ایکسی بر معنایه کلیر!

معرفت، بوایکی جله نك نقطه اعتداله توحید معناسی در. اشیاک ذاتیتنه نظر غلبه ایدرسه، مفرط بر «خیالیون - ذهنیون» Idealisme «مسلكی پیدا اولور. بونظرک، افراط حالنده حد منطقیسی بودر. یعنی حق اثبات سوداسیله وحقندن باشقه وجود اولمادینی تأسیس دعواسیله «مظهر وجود» اولان اشیاک بو مظهرتی اونودیلیلر. و حقیقتده «وجودالله انکار ایدلش اولور! !»

اگر حقل ذاتیتنه نظر غلبه ایدرسه، مفرط بر «وجودیون - مادیون» Pantheisme «مسلكی حاصل اولور. شو حالده ایسه جناب حق مجموعه اشیاکدن عبارت ظن ایدیلوب توحید و وحدت دعواسیله ینه وجودالله انکار ایدلش اولور! حقیقت توحید اسلامی ایسه کله توحیددهکی توالی لاوالاده و «لیس کتله شی و هو السميع العليم» ینه - سندهکی جمع تشبیه و تنزیهده در.

فلسفه عصر

علم اجتماعات

«حکمت» اعتباریه ادراک بشر، ابکی بیک سندن بری بکی برشی کشف ایده ممشدر. بکی اسرارله بکی ظهور ایتش ظن ایدیلن بالجمله مسالك حاضره فلسفه، مسالك موجوده قدیمه اشکال متکامله سندن باشقه برشی اولمادینی، تاریخ حکمتک ادنا تدقیقه میدان چیقار. لکن ایش تطبیقات واستنتاجاته کلنجه، حاصل اولان ترقی وحتی یکیلکی انکاره مجال قلاز. عین فاشدن، بیک سنه اول ییچیلن برالبسه ایله بوکون کسبلن برالبسه آرمسندهکی فرق و تفاوت نه ایسه، افکار حکمیته نك تطبیقات قدیمیه بوکونکی تطبیقاتی آرمسندهکی فرق دخی اودر. دیمک که بی طرف، بر فکر تدقیق و تنقیده مالک اولانلر، بوایکی حقیقتی اونوتما لیدرلر.

اعصار اخیره مدینتک، براسم مخصوص ایله بر فن شکله قویدینی «علم اجتماعات» sociologie بوکون مقدرات بشریه اوزرنه پک مهم برتأثیر اجرا ایدیور، اقوام واحوال حقندهکی محاکات و معاملات هپ بوفن

جدیدک قواعد و نظریاتنه کوره ویریلور. بونکله برابر علم اجتماعاتی شویله جه اختراع اولونمش و ماشیده هر دور لوقول و بوداقدن محروم برشی ظن ایتمه لیدر. انسال بشریه آرمسنده اولدینی کبی، افکار بشریه آرمسنده دخی بلا انقطاع بر تسلسل واردر.

علم اجتماعات، افکار فلسفه نك مجموعهندن استنباط ایدلش بر فن اولفله اونك دساتیر واحکامی حقنده اساسی و متین بر فکر پیدا ایتک ایچون مسالك فلسفه یه و بالخاصه عصر حاضرده بین المفکرین تداول ایدن مسالكه و قوف لازمدر. بنابرین زده عصر مزك فلسفه مرغوبه سی حکمنده اولان و اوج مسالك مخصوصه آریلان مجموعه افکاری سرد و تنقید ایده رک، علم اجتماعاته برمدخل میداننه کتیره جکر.

فلسفه تنقید

LE CRITICISME

— ۱ —

فلسفه تنقیدک پیری المانیالی «قانت Kunt» در. بو متفکر شهر، عصر اخیرده حصوله کان انقلابات فکریه نك اک بو بوک و مؤثر عامل لرنددر. قانت، مسالك فلسفه نك کثرتی نظر دفته آلاق بونك اسبابی تدقیق ایتش و نتیجهده «افکار حاکمه و اساسیه نك بر صورت قطعیده تحق و تصنیف اولونمادینی» بولارک ایشه اوردن باشلامش و «critique de la raison pure» یعنی ادراک صافی انسانک تنقیدی نامندهکی اثر مشهوری میداننه کتیره مشددر.

قانت صور مشددرک: انسانلرک اشیا و حادئاته، افکار و استدلالاته عطف ایتدکاری حقیقت، و هاله وجوب و ضرورت، عجا فی الواقع اشیا و افکارده میدره یوقسه ادراک بشردهکی دساتیر و قواعدده می در؟

مثلا انسان: فلان شی، بالضروره بویه در «دیور. و بو حکمی ویرمکه مضطر قالیور. عقلنی انکار ایتدکجه باشقه بر حکم ویره میور. عجا بوضرورت حکمی عطف ایتدیکمز شیده میدره یوقسه ادرا کزدهکی دساتیر مطردهده، اعیان ثابتهده می در؟ بر مثال دها فلان شی مدوردر «دیورز. عجا مدورلک، بوشکل او شیده موجود بر حقیقت می در؟ یوقسه بزم ادرا کزک او شیده بالضروره عطف ایتدیک بر شکل می در! قانت، بو مهم اسئله ویردیک جوابلرده. ضرورت و حقیقتک ادرا کزده اولدیننه حکم ایدیور شو حالده ایسه بوتون حقایق خارجه ییقبوب منعدم اولویور. اورطهده بالکمز حقایق ذهنیه قالیور.

شو سرودادن قانت «تنقید و خیالی - ذهنی» «Idéaliste» مسلكندن افکار اوزرنده حصوله کان تأثیرات عظیمه مستبان اولور. واقعا قانت، تنقید ادراک عملی نامنده بر ایکنجی اثریه ایلاک اثرینشک تجربیاتی تمیره قالمش وحتی یکیدن بر مبنای عظیم قورمش ایسه ده، ینه کندی نظریاتی اعتباریه، بومبنای عظیم، بر سر ایدن باشقه برشی دکلددر. قانتک ادراک حقندهکی نظریه لرندن متعدد مسلكلر ظهور ایتددر.

قانتک مسلكی. هر حالده تنقیدی و ذهنی ایکن «لوس واستوارت میل» کبی انکلیز تجربیونی «تن» کبی فرانسیز اثباتیونی اونك مسلكنده «فلسفه مثبتیه» Positivisme ایچون اساسلر بولق دعواسنی اوک سورمشاردر.

بو کبی قراعتدن صرف نظر ایدیلرده قانتدن بری توالی ایدن منقدون و بالخاصه «رون» ورفقا و تلامیذی و مسلك تنقید نظر اعتنایه آلینرسه، کرک علوم و فنونک و کرک اجتماعاتک ترقی و تفضی ایچون بومسلك هیچ بر فائده سی اولمادینی و اولامایه جنی تظاهر ایدر. مسلك تنقیدی اربابنك افکار و نظریاتنده هیچ بر قطعیت، بر ثبوت و وضوح یوقدر. اولنر، هر حکمک قوتی: اولایلیرک، جائزدرک، احتمالی واردرک، ممکن کوریلیرک، اولق لازم کلیرک «کبی قیسود احترازیه ایله تعطیل ایدرلر، اولنرک آثارینی سرمایه ایدین بر آدم، هر دورلو احکام و افکار قطعیندن استغنا ایتدیک حالده بونلرک برنی دولدره جق هیچ بر فکر پیدا ایده من.

بومسلك تأثیراتیه درک بوکون بوتون احوال اجتماعیهده «ریب واستنزا» حکمفرما اولویور. فلاسفه منقدون قدر، بشرتی بر نظر استحقار و لاقیدی ایله محاکمه ایدن متفکرین کوروله مشددر. منقدونه کوره اوج صورت تفکر واردر:

۱ - اصول عادی یعنی «حسن عمومی» [عوامک صورت تفکری]

۲ - اصول فنی،

۳ - اصول تنقیدی.

اولنر کوره برنجی وایکنجی صورت تفکر ناقصدر. حالبوکه بوکون بوتون انواریه موجود اولان منظومه فنیهن استنباط ایدیلن قواعد اساسیه کوره کافه معلومات بشریه «میزان فن» ایله طاریتلا ییلبوب بوندن باشقه و هاله بوندن استغنا ایده جک براوچنجی میزان، بر اوچنجی صورت تفکر یوقدر. شو حالده «اصول تنقیدی» نامنی وردکاری صورت تفکر دخی، میزان فنه اوریلوب تمیز ایدیلن «حسن عمومی» sens commun، صنفه داخل اولور.

«دوروبرتی» و امثالی مدققلر: مسلك تنقید، انجق برکله ایجاد ایده ییلدی، اوده «فکر تنقید» در. بومسلك اربابی، ید بشرده دستور و ناظم اولاجق بر اثر میداننه کتیره مشددر. «دیورلر. شو حالده بومسلك بی فائده دردیبه تدقیق ایتنه ملی، آلدن آتمالی می در؟ اصلا. فکر تنقیدی، افکار حاضره نك بر شکل مهمی در. منقدونک میداننه کتیردیک منظومه آثار جوق بو بوک و مهمدر.

فنیات

علم هیئت و کائنات

برجار

هر بریسی بر منظومه شمسیه نك مرکزی، بر کونش اولان ییلدزلر حقنده ویردیکمز معلومات